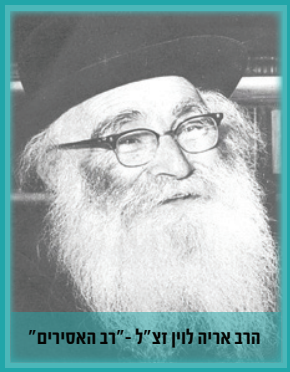
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת חקת

י' תמוז תשע"ח

דרך חיים

מורגלים אנו כל חיינו ללמוד את התורה הקדושה ולברר את דרכיה, פרטיה וטעמיה. ולפתע מגיע פרשת פרה אדומה ופותחת במילים "זאת חקת התורה", אותם מסביר רש"י (במדבר יט, ב):

"לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חקה גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה".

ואין הדבר נובע משום החשש מאומות העולם והשטן בלבד, אלא הוא דבר מהותי למצוה מיוחדת זו, כלשון המדרש (במדבר רבה פרשת חקת פרשה יט סימן ו):

""ויקחו אליך פרה אדומה" אמר ר' יוסי ברבי חנינא: אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חקה".

מצוה זו מיוחדת היא במובן זה, ודווקא היא התייחדה למשה רבנו. וצריך להבין את הטעם לכך.

משה רבנו, אדון הנביאים, תואר לפני מספר פרשיות במילים "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט" (יב, ז-ח). משה שונה מכל הנביאים בכך שהוא מרומם מכל הגשמה וגשמיות, אפילו של ציור נבואי. כאשר משה רבנו רואה את רבי עקיבא דורש כתרי אותיות הוא אינו מבין דבר. כתרי האותיות הם דבר עליון, אך עדיין מחובר לגשמיות, בשל כך משה רבנו לא מבין זאת, משום שהוא נעלה מכל הגבלה וצמצום גשמי.

טעמיה של מצות פרה אדומה מרוממים מכל השגה ששייכת לעולם החומר. כל עוד אדם כבול לגשמות אין בכוחו להשיג את תוכנה, ואפילו אם יהיה חכם כשלמה, עליו אומר המדרש (במדבר רבה פרשת חקת פרשה יט סימן ג):

"אמר שלמה על כל אלה עמדתי ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי (קהלת ז) "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני""".

רק אדון הנביאים שלא כהתה עינו ולא נס ליחו,

המשך בעמוד הבא

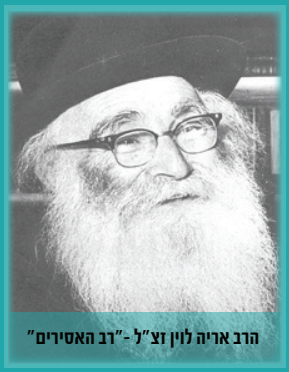

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

שיכול היה לעמוד בהר ארבעים יום ולילה בלא אכילה ושתיה, מסוגל להשיג בסודה. ולכן נתייחדה דווקא אליו "ויקחו אליך". ורמז לדבר מצא מרן החיד"א (בספרו פני דוד פרשת חקת סעיף יב) בראשי התבות של הפסוק "ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת"- למשה.

בכך למדנו מה כוחה של עזיבת השכלתנות והחומריות וכיצד היא מהווה פתח להשגות גבוהות ומרוממות מכל טעם ודעת. דבר זה הוא שורש ופתח להשגת כל התורה כולה - "זאת חקת התורה".

שבת שלום ומבורך!

שלכם בהוקרה רבה,

חיים אידלס

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח דרך אתר:
עמותת איש צדיק היה,
מדף: שו"ת עם הרב חיים אידלס
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר ובעלון.

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

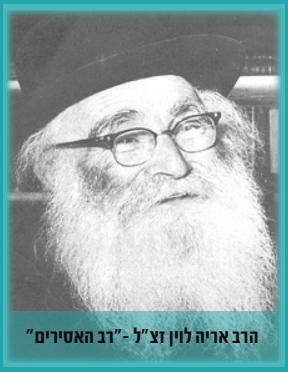
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

רבי אריה היה הולך לבקר חולים ואסירים בבתי חולים ובבתי הסוהר, בכדי לעודד את רוחם ולהיות עימהם בשעות הקשות. לילה אחד, הטילו הבריטים עוצר לילי, והיה אסור לאזרחים להסתובב ברחובות העיר. רבי אריה לוין לא שת לבו לעוצר, ויצא לבקר אסיר יהודי שהיה עצור "בקישלה", שהיה אז בית המעצר של המשטרה הבריטית בשער יפו בירושלים.

בדרכו לשער יפו, עצרו אותו שני שוטרים בריטים, אחד מהם יהודי והשני גוי, השוטר היהודי שהכיר את הרב ואת מעשי החסד שלו, רצה להתיר לו להמשיך בדרכו, והסביר לשוטר הגוי כי אין לרב הישיש כוונות זדון נגד השלטון, וכי כל מטרת הליכתו היא לעודד אנשים קשי יום חולים ומסכנים. אך השוטר הגוי לא הסכים לזאת, ופקד עליו לשוב מיד לביתו. הרב הסתובב לאחוריו, אך מצא דרך עוקפת בפרצת גדר צדדית, וניסה לעבור משם, אך גם שם תפסוהו שני השוטרים הנ"ל, כשהם רואים את הרב הישיש מנסה בכוחו הדל לטפס על הגדר כדי להגיע לקישלה. מיד קפץ השוטר הגוי, ולתדהמת הרב והשוטר היהודי אמר לרב: "בבקשה כבוד הרב! אתה יכול לעבור וללכת למקום חפצך!". התפלא השוטר היהודי ושאל את חברו: "מה הביא אותך לשנות את דעתך?". ענה לו השוטר הגוי: "בתחילה סברתי כי הרב עושה זאת למטרת ריווח כספי או טובת הנאה, ולכן לא התרתי לו, אך עכשיו כשראיתי את

המשך בעמוד הבא

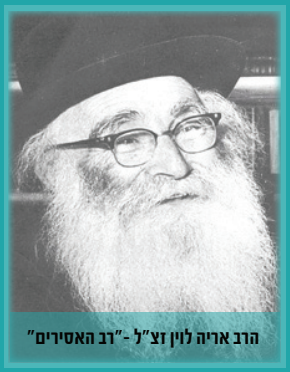
הרב אריה לוין זצ"ל -"רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

מסירות הנפש שלו ואת הסיכון שלקח בכדי לנסות בכל דרך לבקר את העציר, הבנתי כי הדבר בנפשו וכוונותיו הם לשם שמים, שהרי יכול היה לפטור את עצמו בטענה שזו עת סכנה, ואין הדבר בידו. אך אם הוא מוכן לסכן את נפשו למען יהודי אחר שאין הוא מכירו כלל, ואין הוא מותר על רעיון הביקור, אכן איש קדוש הוא ולכן התרתי לו לעבור".

(הלכה יומית מפסקי הרב עובדיה פרשת וירא)

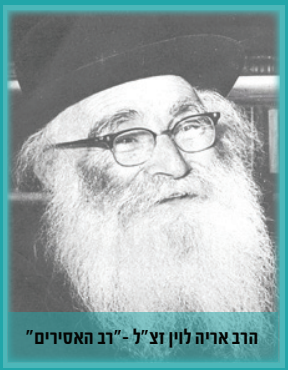
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

לאחר סיום אמירת "ישתבח" שליח הציבור אומר קדיש. נוסח ה'קדיש' נכתב עוד בתקופת התנאים, ולדעת בעל 'ערוך השלחן' נכתב ה'קדיש' עוד קודם לכן, אחר חרבן בית ראשון, בידי אנשי כנסת הגדולה. הקדיש נתייסד על חילול השם שבחרבן בית המקדש וארץ ישראל, על יסוד הפסוק "והתגדלתי והתקדשתי... לעיני הגויים" שנאמר ביחזקאל (לח כג) על מלחמת גוג ומגוג בה יתקדש שמו יתברך בכל אפסי ארץ.

כל האמור הוא לגבי נוסח 'חצי קדיש', עד "דאמירן בעלמא ואמרו אמן", ומשם שאר התוספות (של קדיש שלם, תתקבל ודרבנן) נתקנו בתקופה מאוחרת יותר. הקדישים נוסדו על חלקי התפילה השונים; חצי קדיש נאמר להפריד בין חלקי התפילה השונים (קודם תפילת עמידה במנחה וערבית וקודם מוסף, וכן קודם ברכות קריאת שמע בשחרית). קדיש תתקבל נאמר אחר גמר חזרת הש"ץ ומהווה חתימה לעיקר התפילה. קדיש דרבנן נאמר לאחר לימוד תורה, ובשל כך נאמר אחר אמירת ברייתא דרבי ישמעאל שקודם פסוקי דזמרא ואחר 'פטום הקטורת'. קדיש יתום נתקן עבור היתומים אחר חלקי תוספות התפילה (שיר של יום, עלינו לשבח וכדומה).

מעלות רבות נאמרו בעניין האמירה והענייה לאמירת קדיש; כתב הטור (אורח חיים סימן נו) שבזכות הקדיש הקב"ה מתעורר להצטער על גלות ישראל ולמהר לגאלם. וציין לדברי הגמרא שהעונה "אמן יהא שמיה רבא מברך" בכל כוחו- קוראים לו גזר דין של שבעים שנה. ונחלקו רש"י והתוספות האם "בכל כוחו" הוא בקול רם או בכוונה, ולמעשה יש להקפיד בשניהם. הוסיף הזהר שהעונה לקדיש פותחים לו שערי גן-עדן, ואפילו יש בו שמץ עבודה זרה מוחלין לו עליו, ומכוחו נשבר כוח הסטרא אחרא. ויש בכח הקדוש לקרוע מנעולים ושלשלאות ברזל, עד שמבטל גזירות קשות ופועל להעלות את תפילותיהם של ישראל, כפי שכתב רבנו האר"י הקדוש. ונחתום בדברי הספר חסידים שהמקפיד לענות על 'קדיש' בעולם הזה זוכה לאמרו בעולם הבא.

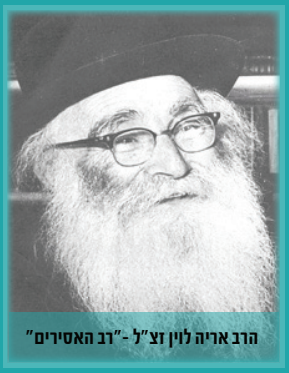
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | האם יש חיוב לשים גרטל- אבנט בשעת התפילה?

תשובה | מרן השלחן ערוך (אורח חיים סימן צא ס"ב) כתב שבשעת התפילה צריך לשים אזור-אבנט מלבד החגורה. ומקור הדברים מספר התרומה, הר"ן (שבת י:) והגהמ"י. ולמי שמעיין בדברי המשנה ברורה ועוד פוסקים מבין שכוונת מרן היא לשים אבנט מלבד המכנסיים המבדילים בין ליבו לרגליו (ערוה).

ואם כן, עניין הגרטל כתוב בשלחן ערוך והוא הלכה ודין, ואיך זה שרק החסידים הקפידו בזה כשזו הלכה פסוקה? אמנם הסיבה למה שהציבור מיקל בזה הוא משום שיש דעה שרק מי שהולך כל היום עם חגורה מחויב בחגורה נוספת לכבוד הקב"ה בתפילה (רבנו ירוחם, הובא בדברי הב"י, המג"א, והמ"ב). אך דעה זו היא דעת יחיד.

ובכל זאת כתב מרן המ"ב שגם למקילים יש בשימת הגרטל משום מידת חסידות ולא חובה ודין. וכך נהגו הסטייפלר זצ"ל ומרן הרב קנייבסקי שליט"א ועוד כמה וכמה מגדולי ישראל.

שאלה | האם יש עניין על פי הקבלה שלא להתפלל עם צעיף?

תשובה | מצד ההלכה כל דבר שאין בו בזיון או עודף כבוד- מותר להתפלל איתו. לכן אסור להתפלל עם כפפות של פועלים על הידיים (מ"ב סי' צ"א סקי"ב). אולם כפפות שמגינות מקור מותר להתפלל איתן. ולכן מותר להתפלל גם עם צעיף. אולם אסור להתפלל עם כפפות מיוחדת ששמים ליופי, כגון אצל נשים.

ומה ששאלת מצד הקבלה, מי אני שאדבר בנסתרות, אולם השרף מקאצק זי"ע אמר שאסור להתפלל עם צעיף כי הוא מפריד בין המוח ללב, בדיוק מאותה הסיבה שחסידים ואנשי מעשה מקפידים להתפלל עם אבנט- גרטל כדי להפריד בין הלב לרגליים. וכך ראיתי אצל גדולי עולם שקודם התפילה הורידו את הצעיף ורק אז החלו להתפלל.